

Kulturdepartementet
Ert diarienummer: Ku2020/01036/KL

Remissyttrande om betänkandet Sveriges museum om Förintelsen SOU 2020:21

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland anser att det är viktigt att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen.

Länsstyrelsen avstyrker följande:

- Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet, och tillstyrker förslaget att uppdraget till Forum för levande historia kan förändras i linje med utredningens förslag på uppdrag.

Länsstyrelsen har följande synpunkter:

- Museets uppdrag behöver vara kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling.
- Museets inriktning och uppdrag behöver förstärkas och förtydligas med kopplingen mellan verksamheten och människors lika värde, demokrati-, tolerans och mänskliga rättigheter behöver tydligt framkomma.
- Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det är en fördel att det nya museet inrättas i en myndighet som redan idag arbetar med kunskapsspridning med en grund i Förintelsen.
- Det är Länsstyrelsens bedömning att samarbete med länmuseerna är viktig för att nå ut på regional och lokal nivå.
- Det är viktigt att synliggöra alla de grupper som omfattades av förintelsen och att kunskap kring detta finns.

Länsstyrelsens synpunkter och kommentarer

Kapitel 2 Bakgrund

2.1 Att minnas och förstå förintelsen

Utredningen skriver att varje generation ska ha tillgång till fakta och kunskap om vad som gjorde Förintelsen möjlig. Tiden har gjort att det finns ett ökat behov av en svensk museiinstitution som kan bevara och förmedla minnet och kunskapen samt utveckla forskningen om de brott som begicks. Länsstyrelsen vill betona att om vi ska lyckas med detta måste museets uppdrag tydligt handla om kunskap men också att lyckas förmedla denna.

Kapitel 5 Museets inriktning och uppdrag

Utredningens förslag om museets inriktning och uppdrag behöver förstärkas och förtydligas med bakgrunden till uppdraget. Kopplingen mellan verksamheten och människors lika värde, demokrati-, tolerans och mänskliga rättigheter behöver tydligt framkomma.

Kapitel 6 verksamhetens organisation och lokalbehov

6.2.1 Förutsättningar för ett museum om Förintelsen

Länsstyrelsen instämmer att en plats av historisk betydelse bidrar till upplevelsen av autenticitet. Men även att tillgängligheten till museet är av stor vikt för att nå många besökare, inte minst skolklasser.

Utredningen för fram att för många besökare är museibygnaden viktig. Vi vill understryka att museet behöver nå en bred målgrupp, även de som inte vanligtvis besöker museer. För att lyckas med detta behövs nya kreativa former. Att nå ut med budskapet kring människors lika värde, demokrati-, tolerans och mänskliga rättigheter är viktigt. En nätverkssamverkan med länmuseerna kan vara av stor vikt för hur man lyckas nå ut till skolelever och allmänhet på regional och lokal nivå. Det är även av stor vikt att se över digitala lösningar för att nå många.

6.2.2 Möjliga organisationsformer

Länsstyrelsen Östergötland har ett väl etablerat samarbete med Forum för levande historia när det rör länsstyrelsernas uppdrag kring mänskliga rättigheter och specifikt kring Förintelsen. Länsstyrelsen vill framföra att samarbetet fungerar bra, och vår bedömning är att museet skulle kunna dra nytta av denna samverkan om uppdraget skulle ges genom en förändring av Forum för levande historias uppdrag. Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det är en fördel att det nya museet inrättas i en myndighet som redan idag arbetar med kunskapsspridning med en grund i Förintelsen.

6.3.1 En ny fristående myndighet

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om en ny fristående myndighet och förordar ett av utredningens alternativa förslag genom en förändring av uppdraget till Forum för levande historia. Med förslaget kan museiverksamheten dra lärdom av myndighetens erfarenhet att förmedla kunskap om Förintelsen. Vi ser även fördelar med att samla kunskapen inom en myndighet.

6.4.2 Förändring av Forum för levande historia

Länstyrelsen tillstyrker förslaget att uppdraget till Forum för levande historia kan förändras i linje med utredningens förslag på uppdrag. En fördel med detta förslag är att verksamheten snabbare kan komma igång och underlätta att skyndsamt påbörja insamling av berättelser och föremål.

Förslaget med en förändring av uppdraget till Forum för levande historia kan även dra nytta av redan upparbetad samverkan med till exempel länsstyrelserna för att nå ut i hela landet.

En annan fördel med förslaget är att Forum för levande historias erfarenhet av att förmedla kunskap. Den nya organisationen skulle inneha kompetens inom pedagogiska verksamhet och hur man förmedlar den kunskap som museet kommer besitta. Inte minst kopplat till skolor.

Kapitel 7 Samlingar, samverkan och forskning

7.1 Utgångspunkter

Vi vill lyfta fram behovet av att arbeta upp samverkansparter för att förmedla museets kunskap. Länsstyrelserna, Skolverket och Myndigheten för delaktighet är exempel på aktörer som kan vara viktiga i detta arbete.

7.3.1 Samverkan med länmuseerna

Det är Länsstyrelsens bedömning att samarbete med länmuseerna är viktig för att nå ut på regional och lokal nivå. En samverkan mellan museet och länmuseerna är därför viktig för att hela landets befolkning ska ges samma förutsättningar att ta del av museiverksamheten.

7.3.3 Samverkan med universitet eller högskola och romska organisationer

Länstyrelsen tillstyrker att museet även får särskilt uppdrag om romska vittnesmål. Vi vill understryka vikten att samverka med romska organisationer.

Det är viktigt att synliggöra alla de grupper som på olika sätt omfattades av Förintelsen och att kunskap kring detta finns. Vi instämmer med utredningen att folkmord, massmord och förföljelse av judar, romer och andra grupper, såsom till exempel HBTQ-personer och personer med funktionsnedsättning, måste förbli i världens kollektiva minne.

7.4 Museets forskningsanknytning

För att förstärka museiarbetet ställer sig Länsstyrelsen positiv till en tydlig förankring i forskning.

Ärendets beredning

I detta ärende har landshövding Carl Fredrik Graf beslutat efter föredragning av enhetschef Enheten för social hållbarhet Linda Pergelius Thorbjörnson. I den slutliga handläggningen av detta ärende har även följande medverkat: samordnare mänskliga rättigheter Alma Basic, enhetschef och länsantikvarie Enheten för plan och kultur Patrick Björklund.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Carl Fredrik Graf
Landshövding

Linda Pergelius Thorbjörnson
Enhetschef social hållbarhet